

ΔΡΟΣ ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΑΚΡΗ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΗΝ ΦΥΣΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΝ
ΣΧΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

*Ἀπάντησις εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσιν τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς
ἐκ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Καραντάση, Καραγκούνη καὶ Ζέρβα
πρὸς ὑπόδειξιν τοῦ καλυτέρου διὰ τὴν ἐπικουρικὴν ἔδραν τῆς
Ἀνοργάνου Χημείας.*

Βιβλιοθήκη
Αναστασίου Σ. Κόνστα
(1897-1992)

ΑΘΗΝΑΙ
1939

Ἄπαντῶν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν κριτῶν μου συνταχθεῖσαν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν, διὰ τῆς ὁποίας κρίνεται τὸ ὅλον μέχρι σήμερον ἐπιστημονικὸν ἔργον μου ὡς ἀνάξιον λόγου καὶ δὲν θεωροῦμαι ἱκανὸς νὰ καταλάβω τὴν ἐπικουρικὴν ἔδραν τῆς Ἄνοργάνου Χημείας, πρῶτῳ τοῦτο ὄχι διὰ νὰ καταδείξω εἰς τοὺς κριτάς μου καθηγητὰς κ. κ. Καραντάσην, Καραγκούνην καὶ Ζέρβαν, ὅτι ἐνδεχομένως ἐπλανήθησαν ἢ ἐφάνησαν εἰς τὰς κρίσεις των ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηροί, ἀλλ' ἵνα δώσω εἰς τὴν Σὴν ὀλομέλειαν τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς ἀνάγλυφον καὶ σαφῆ τὴν εἰκόνα τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐγένετο ἡ ἀφορῶσα ἐμὲ κρίσις, κρίσις μὴ δικαία, μὴ ἐπιστημονική, μὴ ἀμερόληπτος καὶ ἀσφαλῶς μὴ ἀπληλαγμένη προσωπικῆς ἀντιπαθείας. Ταῦτα δὲ ἐνῶ γίνεται καταφανὴς ἡ προσπάθεια τῆς ἐξάρσεως τοῦ μόνου ἐκ τῶν ἑξ συνυποψηφίων, προτεινομένου ἀνεπιφυλάκτως, καίτοι ὑφηγητοῦ ξένου μαθήματος, τῆς μεταλλογνωσίας, ἐλάχιστα σχετιζομένου πρὸς τὸ μάθημα τῆς Ἄνοργάνου Χημείας.

Θὰ ἤρκει ἴσως, ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως, νὰ ὑπομνήσω εἰς τὴν Σὴν Φυσικομαθηματικὴν Σχολὴν τὴν πρὸ πενταμήνου περίπου ὑποβληθεῖσαν πρὸς αὐτὴν δι' ἐμὲ κρίσιν κατὰ τὴν ὑποψηφιότητά μου εἰς τὴν τότε κενὴν τακτικὴν ἔδραν τῆς Ἄνοργάνου Χημείας, κύριος συντάκτης τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ καὶ πάλιν περιέργως κατέχων τὴν πρωτεύουσαν θέσιν κατὰ τὴν προκειμένην κρίσιν καθηγητῆς κ. Καραγκούνης. Τοῦτο ὅμως δὲν κρίνω σκόπιμον, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν παροῦσαν εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν οἱ προτειναντές με ὡς ἱκανὸν διὰ τὴν τακτικὴν ἔδραν καθηγηταὶ κ. κ. Ἐμμανουὴλ καὶ Γαλανὸς ὑποκατεστάθησαν διὰ τῶν δύο νέων καθηγητῶν τῆς Χημείας, ἐκ τῶν ὁποίων μάλιστα ὁ εἷς, ὡς καθηγητῆς τῆς Ὄργανικῆς Χημείας, φρονοῦμεν ὅτι οὐδεμίαν ἀρμοδιότητα εἶχε διὰ τὴν παροῦσαν κρίσιν. Πάντως τὴν τότε κρίσιν, δημοσιευθεῖσαν, εὐκόλως δύναται τις νὰ συγκρίνῃ πρὸς τὴν παροῦσαν.

Ἐκ τῶν γενικῶν γραμμῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν καθόλου σταδιοδρομίαν μου, γίνεται κατάδηλος ἡ προσπάθεια τῆς μειώσεως τῆς ὅλης παρ' ἐμοῦ καταβληθείσης ἐπιστημονικῆς προσπάθειας, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ τῆς κακομεταχειρίσεως τῆς ἀληθείας. Οὕτως εἰς τὴν σ. 25 τοῦ δακτυλογραφημένου ἀντιγράφου τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως ἀναγράφεται ἐπὶ λέξει : «Διατηρεῖ ἰδιωτικὸν χημικὸν ἐργαστήριόν ἐνθα ἐξετάζει

τάς κατ' ἔφεσιν ἐπανεξετάσεις τῶν κρινομένων ὡς ἀκαταλλήλων παρὰ τοῦ Γενικοῦ Χημείου τροφίμων καὶ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, διορισθεῖς πρὸς τοῦτο χημικὸς ὑπὸ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου». Ἐκ τῆς παραγράφου ταύτης δύο τινὰ πηγάζουν : ἢ ὅτι οἱ κριταὶ μου τόσον ἐπιπολαίως διεξήλθον τὸ πρὸς τὴν Σχολὴν ἔντυπον ὑπόμνημά μου, ὥστε δὲν ἀντελήφθησαν κἄν τὰ ἐν αὐτῷ ἀναγραφόμενα ἢ ὅτι σκοπίμως ἐπιζητοῦν νὰ συσκοτίσουν τὴν ἀλήθειαν εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἀπομείνῃ τελικῶς ἡ ἀντίληψις, ὅτι ἡ σημερινή μου ἐνασχόλησις εἶναι αἰ κοινὰ ἀγορανομικαὶ ἀναλύσεις τῶν τροφίμων καὶ μάλιστα ὡς ἐξ ἐπαγγέλματος συνηγόρου τῶν πάσης φύσεως νοθευτῶν. Ἐν τῇ σελ. 4 τοῦ ὑπομνήματός μου σαφέστατα γράφω ὅτι μετὰ τὴν ἀποχώρησίν μου ἐκ τῆς θέσεως τοῦ Ἐπιμελητοῦ ἐν τῷ Φαρμακευτικῷ Χημειῷ συνέστησα ἐν Πειραιεῖ Ἐργαστήριον γενικῶν χημικῶν ἀναλύσεων καὶ μελετῶν, ἐπεκτείνας βραδύτερον τὰς ἐργασίας μου διὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ ἐτέρου ἐργαστηρίου ἐν Ἀθήναις, τῶν ὁποίων ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους τὴν γενικὴν διεύθυνσιν ἔχει ὁ καθηγητὴς Ματθαίόπουλος, διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν βεβαίως δὲν θὰ ἀνελάμβανε εἰάν δὲν ἐπρόκειτο περὶ σοβαροῦ ἐπιστημονικοῦ ἰδρύματος ἐπιδιώκοντος νὰ δημιουργήσῃ, ὡς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, παράδοσιν ἰδιωτικοῦ χημικοῦ ἐργαστηρίου εἰς τόπον, ὅπου ἡ Χημεία μόλις ἀπὸ εἰκοσαετίας ἤρχισε νὰ κατακτᾷ τὴν θέσιν της, χάρις εἰς τὴν συμβολὴν τῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μοχθησάντων πρὸς τοῦτο σεβαστῶν μας καθηγητῶν Ζέγγελη καὶ Ματθαιοπούλου. Πῶς ἄλλωστε δὲν θεωρεῖται μεμπτὸν διὰ τὸν νομικόν, ἱατρόν, φιλόλογον κλπ. νὰ ἀσκή τὸ ἐπάγγελμά του καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ἀκαδημαϊκὸν στάδιον, ἐνῶ τοῦτο διὰ τὸν χημικὸν κατακρίνεται ; Ἀλλὰ δὲν κρίνω σκόπιμον νὰ ἐπεκταθῶ καὶ εἰς τὴν περαιτέρω καταφανῆ προσπάθειαν τῆς μειώσεως ἢ καὶ τῆς πλήρους παραλείψεως τῆς ἄλλης κοινωνικῆς ἢ ἐπιστημονικῆς μου δράσεως. Φθάνει νὰ ἀναγνώσῃ τις πόσον εὐφήμεως καὶ ἐκτενῶς ἀνεφέρετο εἰς αὐτὴν ὁ κ. Καραγκούνης τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1939 καὶ ποίαν προσπάθειαν κατέβαλεν ὁ ἴδιος σήμερον κριτῆς μετὰ τῶν ἐτέρων δύο συνεργατῶν του κ. κ. Καραντάση καὶ Ζέρβα διὰ νὰ ἐμφανίσουν τὸ ἀντίθετον. Εἶναι θλιβερὸν τὸ γεγονός καὶ δίδει ἀσφαλῶς τὴν εὐκαιρίαν νὰ κρίνῃ ἡ Σὴ Σχολὴ τοὺς κριτάς μου.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο θὰ ἀνεμένε τις ὅτι ἐργασίαι ἀπαξ κριθεῖσαι, καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ ἰδίου καὶ σήμερον κριτοῦ κ. Καραγκούνῃ, ἂν δὲν ἀηγλ-

λάσσοντο μεταγενεστέρας κρίσεως, τοῦλάχιστον θὰ παρέμενε δι' αὐτὰς ἡ αὐτὴ κρίσις, ἡ γενομένη κατὰ μῆνα Φεβρουάριον, ἐφ' ὅσον αὐτὴ θὰ ἐκρίνετο ὡς γενομένη ἀμερόληπτος, ἐπιστημονικὴ καὶ δικαία, προκειμένου μάλιστα περὶ τακτικῆς ἔδρας. Ὁ νομοθέτης ἔχων ἀκριβῶς ὑπ' ὄψιν τὰς προσωπικὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας ἀπῆλλαξε τοὺς σημερινούς μου κριτὰς καθηγητὰς κ. κ. Καραντάσην καὶ Ζέρβαν καὶ δευτέρας κρίσεως, ὅτε, καθηγηταὶ ὄντες, διετέλουν ὑποψήφιοι διὰ τὰς κατεχομένας σήμερον ὑπ' αὐτῶν ἔδρας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, μολονότι οὐδεμίᾳ κρίσει ἐγένετό ποτε δι' αὐτούς. Τὸ γεγονός ὁμως τοῦτο δὲν φαίνεται ἔχον ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τοὺς κριτὰς μου, ἐφ' ὅσον ἦτο προοδεδικασμένη ἢ ἀπόφασις τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς.

1. Τὰ ἱαματικὰ ὕδατα τῆς νήσου Ἰκαρίας. Διὰ τὴν ἐργασίαν μου ταύτην οἱ κριταὶ μου γράφουν : «Ἡ ἀνωτέρω μελέτη δυνατὸν μὲν νὰ ἔχη ὕδροθεραπευτικὸν ἐνδιαφέρον, ἀπὸ χημικῆς ὁμως ἀπόψεως στερεῖται πρωτοτυπίας τόσον μεθοδολογικῶς, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα». Ἡ κρίσις αὕτη ἀσφαλῶς θὰ προέρχεται ἀπὸ τὸν μὴ εἰδικὸν νὰ κρίνῃ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος καθηγητὴν κ. Ζέρβαν. Καθ' ὅσον ὁ κ. Καραντάσης κατὰ τὸ 1928, ὅτε ἀνέγνωσε τὴν ἐργασίαν μου αὐτὴν εἰς τυπογραφικὰ δοκίμια ἀκόμη ἐν τῷ Φαρμακευτικῷ Χημείῳ, μοῦ εἶχεν ἐκδηλώσει περὶ αὐτῆς διάφορον γνώμην, μὲ προέτρπε μάλιστα τότε ὅπως τὰ συμπεράσματα τῆς μελέτης μου ταύτης δημοσιεύσω εἰς ξένον περιοδικόν. Περὶ τοῦ ἐτέρου τῶν κριτῶν μας, τοῦ καθηγητοῦ κ. Καραγκούνη, ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως τὸν παραπέμπω εἰς τὴν προγενεστέραν του εἰσηγητικὴν ἐκθεσιν, εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας ὡς γνωστὸν εἶχον συμφωνήσει καὶ οἱ ἕτεροι τῶν δύο τότε κριτῶν καθηγηταὶ κ. κ. Ἐμμανουὴλ καὶ Γαλανός. Ἀνεξαρτήτως ὁμως τούτων ἡ τάσις καὶ ἐνταῦθα τῆς ὑποτιμήσεως μιᾶς συμβολῆς εἰς τὴν μελέτην τῶν τόσων ἀξιολόγων Ἑλληνικῶν ἱαματικῶν πηγῶν ἐμφανίζεται ἄνευ ἠτιολογημένης κρίσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔλλειψιν πρωτοτυπίας, τόσον μεθοδολογικῶς ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα. Ἐγὼ ἔχω τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας μου αὐτῆς συνεισφέρω τι τὸ νέον, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς προσεκτικῆς ἀναγνώσεως τῶν συμπερασμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα κατέληξα ἐκ τῆς καθόλου φυσικοχημικῆς καὶ τῆς χημικῆς ἐρεῦνης τῶν διαφόρων μεταλλικῶν πηγῶν τῆς Ἰκαρίας. Ποίαν ἔλλειψιν πρωτοτυπίας εἰς τὰ ἀποτελέσματα ὅσον καὶ μεθοδολογικῶς ὑπονοοῦν οἱ κριταὶ μου, ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐννοῶ. Ἀναμφισβητήτως δὲ εἰς τὸ αὐτὸ σφάλμα ὑπέπεσαν καὶ οἱ σεβαστοὶ καθηγηταὶ Ἀκαδη-

μαϊκοί, οἵτινες ἐβράβευσαν τὴν προκειμένην ἐργασίαν, χωρὶς νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι στερεῖται πάσης πρωτοτυπίας τόσον μεθοδολογικῶς ὅσον καὶ πρὸς τὰ ἀποτελέσματα. Ἐνδεχομένως ἴσως ἐνταῦθα δὲν κρίνεται ὁ ὑποψήφιος διὰ τὴν ἐπικουρικὴν ἔδραν τῆς Ἐνοργάνου Χημείας, ἀλλ' οἱ σεβαστοὶ καθηγηταὶ μου Ἀκαδημαῖκοί, οἵτινες ἐβράβευσαν τὴν ἐργασίαν μου ταύτην.

2. Τὰ ἱαματικὰ ὕδατα τοῦ Ἀδάμαντος τῆς νήσου Μήλου. Μετὰ πόσου ἐνδιαφέροντος ἀνέγνωσαν οἱ κριταὶ μου τὴν παροῦσαν ἐργασίαν διαπιστοῦται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὸν συνεργάτην μου κ. Κοπακάκη ἀναγράφουν ὡς κ. Παπαδάκη. Τὸ σφάλμα τοῦτο περιελαμβάνετο εἰς τὴν κοινοποιηθεῖσαν μοι προγενεστέραν κρίσιν, ὅπερ ἐπανελήφθη καὶ εἰς τὴν προκειμένην εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν. Ἄρα δὲν ἀνέγνωσαν τὸ ὑπόμνημά μου οὔτε τὴν ἐργασίαν, ἐμερίμνησαν δὲ μόνον ὅπως προστεθῆ εἰς τὴν κρίσιν ταύτην ἐπὶ πλέον ἢ φράσις: «Πρόκειται περὶ συνήθους χημικῆς ἀναλύσεως». Ἄγνοοῦν ἄραγε οἱ κριταὶ μου ὅτι ἡ κατὰ τὰς νεωτέρας ὑδρολογικὰς ἀπόψεις φυσικοχημικὴ ἐξέτασις καὶ ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς ταξινομῆσις μεταλλικοῦ τινος ὕδατος ἀποτελεῖ καθαρὰν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν, προϋποθέτουσαν καὶ τὴν ἀπαιτουμένην γενικὴν μόρφωσιν καὶ τεχνικὴν πεῖραν καὶ τὴν μελέτην τῆς σχετικῆς ὑδρολογικῆς βιβλιογραφίας καὶ λοιπῶν συνδρομῶν στοιχείων διὰ τῶν ὁποίων συνάγονται συμπεράσματα καθαρῶ ἐπιστημονικοῦ χαρακτῆρος μὴ δυνάμενα νὰ ληφθῶσι διὰ μιᾶς συνήθους χημικῆς ἀναλύσεως; Ἀσφαλῶς, θέλω νὰ πιστεύσω, δὲν ἄγνοοῦν τὰ ἀνωτέρω οἱ κ. κ. καθηγηταί, ὡς ἐπίσης δὲν ἄγνοοῦν ὅτι διὰ τῶν συνήθων ἀναλυτικῶν προσδιορισμῶν κατὰ γνωστὰς μεθόδους φθάνει ὁ ἐρευνητὴς εἰς ὠρισμένα συμπεράσματα συμβάλλοντα περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον εἰς τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα. Εἶναι ὅμως θλιβερὸν ὅτι καὶ ἐν προκειμένῳ διαφαίνεται σαφῶς ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς των, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποβλέπει καὶ πάλιν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ὑποψηφίου, ἀλλ' εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἀνακοινώσαντος τὴν παροῦσαν ἐργασίαν μου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν σεβαστοῦ μας καθηγητοῦ κ. Ζέγγελη, ὅστις ἐδέχθη καὶ ἀνεκοίνωσεν ὡς πρωτότυπον ἐργασίαν συνήθη χημικὴν ἀνάλυσιν. Ἄν δὲν ἀπατώμαι ὅμως εἰς τοιαῦτα ὀλισθήματα ὑπέπεσαν καὶ ἄλλαι Ἀκαδημίαι, προφανῶς ἔχουσαι διάφορον ἀντίληψιν περὶ τῆς ἀξίας ἀναλόγων ἐργασιῶν.

3. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς καταλυτικῆς δράσεως τοῦ λευκοχρύσου. Εἰς τὴν προκειμένην μελέτην οἱ κριταὶ μου περιορίζονται

εἰς τὴν ἀναγραφὴν ἐπὶ λέξει ὀλοκλήρου τῆς κρίσεως, ὡς αὕτη κατε-
χωρίσθη εἰς τὴν προγενεστέραν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο
δὲν εἶναι δυσεξήγητον, οὔτε θὰ πρέπη νὰ ἀποδοθῆ εἰς τυχὸν δικαιο-
τέραν κρίσιν προκειμένου περὶ τῆς ἐργασίας αὐτῆς. Ἡ προκειμένη ἐρ-
γασία μου ἐγένετο μετὰ τοῦ τ. ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ι. Δα-
λιέτου, τὸν ὁποῖον προφανῶς δὲν θέλουν νὰ θίξουν, δὲν παραλείπεται
ὅμως καὶ τοῦτο νὰ γίνῃ ἐμμέσως εἰς τὴν κρίσιν τῆς κατωτέρω ἐργα-
σίας μου, ἀσφαλῶς διὰ νὰ ἀπομείνῃ ἀκεραία ἡ ἐντύπωσις τῆς κακῆς
κρίσεως μόνον δι' ἐμέ. Πάντως ἡ παραβολὴ τῶν συμπερασμάτων ἐν τῇ
προκειμένῃ κρίσει πρὸς τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῇ ἐργασίᾳ μας, δεικνύουν
καταφῶρως τὴν ἐπιπολαιότητα μεθ' ἧς ἐγένετο ἡ κρίσις.

**4. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας δράσεως τῆς ἀλκοόλης
καὶ μερικῶν χλωριολεukoχρυσικῶν ἀλάτων.** Εἰς τὴν παροῦσαν
ἐργασίαν μου, δημοσιευθεῖσαν γαλλιστὶ εἰς τὸ περιοδικὸν *Journal de
Pharmacie et de Chimie*, 1 Juin 1931, σ. 596, ἡ σημειουμένη παρα-
τήρησις ὑπὸ τῶν κριτῶν μου, ὅτι ἡ διὰ προσθήκης ἰωδίου ἐνίσχυσις
τῆς ὀξειδώσεως τῆς ἀλκοόλης δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τοῦ προτεινομέ-
νου μηχανισμοῦ, ἐνδεχομένως εἶναι ὀρθή. Πάντως δεόν νὰ ληφθῆ ὑπ'
ὄψιν ὅτι διὰ τῆς προσθήκης τῶν ὀξειδωτικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἀναφέ-
ρομεν εἰς τὴν ἐργασίαν μας, δὲν σκοποῦμεν ἢ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι τὸ
ποσὸν τῆς ἀκεταλδεϋδης εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ ἔχει σημασίαν ἐπὶ τῆς ἀνα-
γωγῆς τῶν χλωριολεukoχρυσικῶν ἀλκαλίων. Ἡ παρατήρησις μας ἔχει
ἰδιαίτερον ἀναλυτικὸν ἐνδιαφέρον, καθ' ὅσον εἰς τοὺς ἀσχοληθέντας
εἰς τὸν ποσοτικὸν διαχωρισμὸν τῶν ἀλκαλίων εἶναι γνωστὸν ποῖα ἄλ-
λοιώσις τῶν ἀποτελεσμάτων δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐν λόγῳ ἀνα-
γωγῆς. Ἡ βιβλιογραφία τὴν ὁποίαν τότε συνεβουλευθὴν ἀναφέρει
ὡς αἷτιον προκαλοῦν τὴν ἀναγωγὴν τοῦ χλωριολεukoχρυσικοῦ νατρίου
τὸν βαθμὸν τῆς χρησιμοποιομένης κατὰ τὸν διαχωρισμὸν ἀλκοόλης,
δεδομένου ὅτι εἶχε παρατηρηθῆ ὅτι μείζονα ἀναγωγὴν προκαλεῖ
ἡ ἀλκοόλη τῶν 95° ἀπὸ τὴν ἀλκοόλην τῶν 85°. Ἡ παρατήρησις αὕτη,
καίτοι τόσον σημαντικὴ διὰ προσδιορισμὸν εὐρύτατα χρησιμοποιού-
μενον, δὲν φαίνεται νὰ εἴλκυσεν οὐδενὸς ἄλλου πρὸ ἐμοῦ τὸ ἐνδιαφέρον.
Ὡστε οὔτε εἰς τὴν ἐργασίαν μου μετὰ τοῦ κ. Ι. Δαλιέτου, οὔτε πολὺ
περισσότερον εἰς τὴν ἰδικήν μου εἶχον ὑπ' ὄψιν νὰ ἐρμηνεύσω
τὸ καταλυτικὸν φαινόμενον, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθε-
σιν (σ. 27), ἀλλ' ἀπλῶς παρατηρήσεις ἐξετελέσαμεν, τῶν ὁποίων τὸ ἀπο-
τέλεσμα ἔχει σημασίαν διὰ τὸν ποσοτικὸν προσδιορισμὸν τῶν ἀλκα-

λίωv. Εἰς τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν ἀναφέρεται ἐπὶ λέξει : «Τὸ παρατηρηθὲν φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε τὸ ἀντικείμενον ἐρεῦνης τῆς προηγουμένης καὶ τῆς παρούσης ἐργασίας, ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῆ ἔκ τῶν προτέρων ἄνευ πειραμάτων, ἔξ ὅσων εἶναι καὶ ἀπὸ πολλοῦ γνωστὰ εἰς τὴν βιβλιογραφίαν (θεωρία τῆς ἀφυδρογονώσεως καὶ πειράματα τοῦ Wieland)». Εἰς τὴν προγενεστέραν ἔκθεσιν ὁ καθηγητῆς κ. Καραγκούνης γράφει ἐπὶ λέξει : «Τὸ ἀποδεικτικὸν πείραμα θὰ ἦτο ἡ ἐξέτασις τῆς δρασσεως τῆς καθαρᾶς ἄλδεϋδης ἐπὶ τοῦ χλωριολευκοχρυσικοῦ ἁλατος». Ἐρωτῶ τὸν κ. Καραγκούνην χρειάζονται ἢ δὲν χρειάζονται ἀποδεικτικὰ πειράματα καὶ εἶχεν ἄραγε ὑπ' ὄψιν του τότε τὰς ἐργασίας τοῦ Wieland, τοῦ ὁποίου ἂν δὲν ἀπατῶμαι διετέλεσε καὶ μαθητῆς ;

Καίτοι διαθέτω τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὰς μνησθείσας ἐργασίας, ἔχω τὴν γνώμην καὶ σήμερον ἀκόμη, μετὰ τὴν πάροδον τόσων ἐτῶν, ὅτι τὰ πειράματα ἦσαν ἀναγκαῖα διὰ νὰ καταστῆ δυνατόν νὰ συναχθοῦν συμπεράσματα διὰ τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐγένετο ἡ ἐργασία. Προφανῶς τὴν αὐτὴν γνώμην θὰ εἶχον καὶ οἱ κριταί μου, ἐὰν δὲν εἶχον παρανοήσει τὴν ἐργασίαν καὶ τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐγένετο αὕτη καὶ ἐὰν εἶχον ὑπ' ὄψει τὴν σημασίαν τοῦ φαινομένου διὰ τὴν ἀναλυτικὴν χημίαν.

5. *Περὶ μιᾶς νέας εὐαισθητοῦ ἀντιδράσεως τῆς ἀμμωνίας.*

Διὰ τὴν ἐργασίαν μου ταύτην, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ Zeitschrift für analytische Chemie, Bd 81, Heft 5, 6, 7, 1930, γίνεται καταφανὴς προσπάθεια ὑποτιμήσεως τῆς πρωτοτυπίας αὐτῆς διὰ τῆς παρατιθεμένης εἰς τὴν παροῦσαν κρίσιν φράσεως : «Ἡ ἀντίδρασις εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν κατὰ Ζέγγελην, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ κ. Μακρῆς μεταχειρίζεται ὡς ἀντιδραστήριον ἀντὶ φορμαλδεϋδης-νιτρικοῦ ἀργύρου, ἔν μίγμα ταννίνης καὶ νιτρικοῦ ἀργύρου (πρβλ. βρωματοχημίαν τῶν Boemer-Juckernack-Tillmans)». Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τῆς κρίσεως καὶ ἰδίᾳ τῆς παραπομπῆς ἀορίστως εἰς τὴν ἀναφερομένην βρωματοχημίαν, χωρὶς νὰ ἀναφέρηται ὅτι εὗρηται ἐν αὐτῇ καταχωρισμένη ἡ ἀντίδρασίς μου, ἀφήνονται πολλὰ τὰ ὑπονοούμενα εἰς τὸν ἀναγνώστην τῆς παρούσης κρίσεως. Καθ' ὅσον εἰς τὴν προηγουμένην κρίσιν ὁ κ. Καραγκούνης ἔγραφεν : «Ἡ ἀντίδρασις αὕτη γενομένη παραδεκτὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν ξένην βιβλιογραφίαν». Τὴν ὑφισταμένην βασικὴν διαφορὰν ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀντιδράσεως καὶ τὸν τρόπον ἐκτελέσεως αὐτῆς οὐδὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν οἱ κριταί μου, προφανῶς ἄρκεσθέντες νὰ ἀναγνώσουν ἐπιτροχάδην μόνον τὴν ἐν τῷ ὑπομνήματι

περίληψιν. Είναι όμως γεγονός ότι η αντίδρασις Ζέγγελη εκτελείται μόνον δι' αερίου άμμωνίας και ουχι και εν διαλύματι, ως η ιδική μου, εμφανίζουσα διάφορον τόνον χρώματος αναλόγως τής περιεχομένης ποσότητος άμμωνίας. Είς τοῦτο άλλωστε έβασίσθην διά τήν χρησιμοποίησιν τής προκειμένης αντιδράσεως και πρὸς χρωματομετρικὸν προσδιορισμὸν. Ἐὰν ἡ αναφερομένη αντίδρασις ἐνέχη αξίαν ὡς ποιοτικὴ και ποσοτικὴ τοιαύτη, μαρτυρεῖται και ἐκ τής αναδημοσιεύσεώς της εἰς διάφορα ξένα περιοδικά και εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Feigl : *Qualitative Analyse mit Hilfe von Tuerpfelreactionen* 1935 και εἰς τήν βρωματοχημείαν τοῦ Boemer κλπ. Τοῦτο όμως σκοπίμως δὲν γίνεται εἰς τήν παροῦσαν εισηγητικὴν ἔκθεσιν διὰ νὰ μείνη ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ ἐργασία μου αὕτη στερεῖται τόσον πρωτοτυπίας ὅσον και σημασίας.

6. Μία νέα μέθοδος χρωματομετρικοῦ προσδιορισμοῦ τής άμμωνίας. Καὶ τής παρούσης ἐργασίας ἡ κρίσις δὲν ὑστερεῖ τής κρίσεως ἐπὶ τής προηγουμένης ἐργασίας. Εἰς τήν προηγουμένην ἔκθεσιν ἀνεγράφετο : «Και ἡ μέθοδος αὕτη γενομένη ἀποδεκτὴ ἀναγράφεται εἰς ξένα περιοδικά». Εἰς τήν παροῦσαν κρίσιν σημειοῦται : «Ἡ μέθοδος αὕτη περιελήφθη ἐπίσης εἰς τὸ ἄνω σύγγραμμα». Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι διὰ τήν προηγουμένην ποιοτικὴν αντίδρασιν δὲν ἀναγράφεται ὅτι περιελήφθη εἰς τήν σημειουμένην βρωματοχημείαν, ἀλλ' ἀορίστως σημειοῦται ἡ ρηθεῖσα παραπομπή.

7. Περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ ἐλευθέρου θειικοῦ ὀξέος εἰς τὰ δέρματα. Ἡ ἐργασία αὕτη δημοσιευθεῖσα ὁμοίως εἰς τὸ *Zeitschrift für analytische Chemie*, Bd 91, Heft 7-8, χαρακτηρίζεται ὁμοίως διὰ τής γενομένης ἐκ τριῶν στίχων κρίσεως ὡς στερουμένη πρωτοτυπίας και ἀποτελοῦσα ἀπλῶς παραλλαγὴν γνωστῆς μεθόδου. Προφανῶς οὐδεὶς ἐκ τῶν κριτῶν μου ἠσχολήθη ποτὲ εἰς παρομοίας ἀναλύσεις, άλλως δὲν θὰ παρενόει ποῦ ἀκριβῶς εὑρίσκεται ἡ πρωτοτυπία τής προτεινομένης νέας μεθόδου. Διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ σταθμικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ θειικοῦ ὀξέος γίνονται διὰ καθιζήσεως διὰ χλωριούχου βαρίου. Ἡ πρωτοτυπία ἔγκειται εἰς τὸν τρόπον τής διαλυτοποιήσεως τοῦ δέρματος ἐν αὐτοκαύσῳ παρουσίᾳ ἀλκάλεως, ὥστε ὄχι μόνον ὁ χρόνος συντομεύεται ἔναντι τής προγενεστέρας μεθόδου τῶν Balland και Maljean, καθ' ἣν γίνεται ἀποτέφρωσις παρουσίᾳ ἀλκάλεως ἐν χωνευτηρίῳ, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἀποφεύγεται ἡ πρόσληψις θείου ἐκ τῶν προϊόντων τής καύσεως τοῦ φωταερίου, πρὸς δὲ

καθίσταται ἐφικτὸς διὰ τῆς προτεινομένης ὑπ' ἐμοῦ μεθόδου καὶ ὁ διαχωρισμὸς τοῦ εἰς τὴν δορὰν περιεχομένου θείου ἀπὸ τοῦ θείου τῶν θεικῶν καὶ θειωδῶν ἀλάτων τῶν δεσφικῶν ἐκχυλισμάτων. Εἰς τὴν προγενεστέραν κρίσιν ἐσημειώτο : «Ὁ συγγραφεὺς προτείνει ἕνα νέον τρόπον πρὸς ταχύτερον καὶ ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τοῦ θεικοῦ ὀξέος εἰς τὰ δέρματα. Ἡ μέθοδος αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἔρευναν τῶν δερμάτων». Εἰς τὴν παροῦσαν κρίσιν ἐπαναλαμβάνεται τοῦτο ἐπὶ λέξει, προστεθέντος μόνον, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ὅτι ἡ μέθοδός μου ἀποτελεῖ παραλλαγὴν γνωστῆς μεθόδου. Εἶναι ὄντως περιεργον πῶς δὲν ἐκρίθη ἀκόμη αὐστηρότερον.

8. Τὸ ἐλληνικὸν χασίς. Φυτοχημικὴ δρογογνωστικὴ μελέτη ὑποβληθεῖσα ὡς ἐπὶ διδακτορία διατριβὴ εἰς τὴν Φυσικομαθηματικὴν Σχολήν. Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐκρίθη ἡ διδακτορικὴ διατριβή μου χαρακτηρίζεται ἕξ αὐτῆς καὶ μόνης τῆς παραβολῆς τῆς κρίσεως ἣτις ἀναφέρεται εἰς τὴν προγενεστέραν ἔκθεσιν τοῦ κ. Καραγκούνη καὶ τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν παροῦσαν. Οὕτως ὁ κ. Καραγκούνης ἔγραψεν : «Ἡ ἐπὶ διδακτορία διατριβὴ τοῦ κ. Μακρῆ ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ χασίς ἀποτελεῖ ἀξιόλογον φαρμακογνωστικὴν καὶ φαρμακοχημικὴν ἔρευναν. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἠσχολήθησαν πολλοὶ ἐρευνηταὶ καὶ ὁ κ. **Μακρῆς προσφέρει νέαν συμβολὴν εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ ἐλληνικοῦ τούτου ἡδονιστικοῦ προϊόντος.** Ἀπεχώρισε τὰ κύρια δραστικὰ συστατικά : τὴν χασισόλην, τὸ χασισικὸν ὀξύ, τὸ χασισινικὸν ὀξύ. Διεπίστωσε τὴν ὑπαρξιν αἰθεριῶν ἐλαίων, πικρῶν οὐσιῶν κλπ. Ἡ ἐργασία αὕτη δεικνύει μὲν τὸν ἔμπειρον ἐρευνητὴν καὶ τὸν κάτοχον τῆς ἐπιστημονικῆς βιβλιογραφίας, ἀλλ' ὡς πρωτότυπος φαρμακογνωστικὴ μελέτη δὲν θὰ ἐβάρυνεν ἐν τῇ κρίσει ἡμῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῆς τακτικῆς ἔδρας τῆς Ἐνοργάνου Χημείας». Εἰς τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν γίνεται ἡ ἀκόλουθος κρίσις : «Ἡ ἐπὶ διδακτορία διατριβὴ τοῦ κ. Μακρῆ ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ χασίς ἀποτελεῖ φαρμακογνωστικὴν καὶ φαρμακοχημικὴν μελέτην τοῦ προϊόντος τούτου. Ἀκολουθῶν γνωστὰ δεδομένα τῆς βιβλιογραφίας ἀπεχώρισε δραστικὰ συστατικά τοῦ χασίς, ὡς καὶ αἰθέρια ἔλαια, πικρὰς οὐσίας κλπ. **χωρὶς νὰ προωθήσῃ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὸ ὄλον ζήτημα ἀπὸ χημικῆς ἀπόψεως.** Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὴν κρίσιν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν προγενεστέραν ἔκθεσιν προσυπέγραψε τότε καὶ ὁ καθηγητῆς μου κ. Ἐμμανουήλ. Διότι ἄλλως μόνον οἱ καθηγηταὶ κ. κ. Ἐμμανουήλ καὶ Τσακαλῶτος δύνανται νὰ ἔχουν βαρύνου-

σαν γνώμην ἐπὶ φαρμακογνωστικοῦ θέματος, σπουδάσαντες τὴν φαρμακογνωσίαν καὶ διατελέσαντες μαθηταὶ τοῦ μεγάλου φαρμακογνώστου Tschirch. Διότι δὲν φαντάζομαι ὅτι εἶναι λογικὸν μὴ εἰδικοί νὰ ἐκφέρουν τόσον ἀπερίφραστον γνώμην, ἐφ' ὅσον μάλιστα ὑπάρχει καὶ ἰδία ἔδρα τῆς Φαρμακογνωσίας εἰς τὴν Φυσικομαθηματικὴν Σχολήν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰδικήν μου ἐν προκειμένῳ ἀπάντησιν ἐπὶ τῆς παρούσης κρίσεως τῆς προκειμένης ἐργασίας, ἔχω νὰ σημειώσω ὅτι ἀπὸ ἑκατονταετίας καὶ πλέον ἡσχολήθησαν καὶ σημερον ἔτι ἀσχολοῦνται, ἐν Ἀμερικῇ ἰδίᾳ, εἰς τὴν διερεῦνησιν τοῦ προϊόντος τούτου σειρά ὀλόκληρος ἐρευνητῶν χωρὶς νὰ φθάσουν εἰς τὰ ἐπιθυμητὰ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν κριτῶν μου ἀποτελέσματα. Καθ' ὅσον καὶ οἱ ἐρευνηταὶ οἱ θεωροῦντες τὴν κανναβινόλην ὡς δραστικὸν συστατικόν, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπομονωθέν, δὲν κατώρθωσαν ὄχι μόνον νὰ δώσουν ἀκριβῆ συντακτικὸν τύπον, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβουν πάντοτε ἑνιαῖα σώματα. Τὸ ὅτι ἐγὼ ἐφήρμοσα εἰς τὴν προκειμένην ἐρευνάν μου γνωστὰ δεδομένα τῆς βιβλιογραφίας, μόνον κακόβουλος σκέψις θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρήσῃ ὡς μειωτικὸν τῆς ἐρεύνης μου. Μήπως οἱ κριταὶ μου δὲν χρησιμοποιοῦν δεδομένα γνωστὰ τῆς βιβλιογραφίας διὰ νὰ κατευθύνουν τὰς ἐρέυνας των; Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου πρόσφατον ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Καραγκούνη γενομένην εἰς τὸ Α' Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον καὶ ἀναφερομένην ἐπὶ τινος διακριτικῆς συμπεριφορᾶς τῶν σπορευλαίων καὶ τῶν ἐλαιολάδων εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οὗτος ἀπὸ τὴν γνωστὴν προσροφητικὴν ἰκανότητα τῶν χρωστικῶν τῶν ἐλαίων εἰς στήλην Tswett ἐπιζητεῖ νὰ συναγάγῃ συμπεράσματα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέσου τούτου εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς νοθείας τῶν ἐλαίων, ἀσχέτως τοῦ ἂν τὸ περιεχόμενον τῆς ἐργασίας ταύτης οὐδόλως συμβάλλει εἰς τὸν ἐπιδιωχθέντα σκοπὸν. Ἄλλὰ καὶ θέμα διδακτορικῆς ἐργασίας δοθὲν ἐπ' ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κ. Καραγκούνη ἔχομεν ὑπ' ὄψει, τὸ ὁποῖον ὁμοίως ἐξετελέσθη ἐπὶ τῇ βάσει γνωστῶν δεδομένων τῆς βιβλιογραφίας. Διὰ τῆς προταθείσης ὑπὸ τοῦ Tschirch μεθόδου ἐρεύνης τῶν ρητινῶν, ἐλαιορητινῶν καὶ βαλσάμων σειρά ὀλόκληρος ἐρευνητῶν εἰργάσθη καὶ ἀπεχώρισε τὰ κύρια συστατικὰ τῶν δρογῶν τούτων. Ἄλλὰ καὶ ἐνταῦθα δὲν κρίνεται ὁ ὑποψήφιος, ἀλλὰ ἡ Σὴ Φυσικομαθηματικὴ Σχολή, ἣτις ἐνέκρινε τὴν διδακτορικὴν μου ἐργασίαν καὶ μὲ κατέταξεν εἰς τοὺς ἀριστούχους διδάκτορας αὐτῆς.

9. Ὁ καθορισμὸς τῆς εἰς ὕδωρ περιεκτικότητος τῶν μαλακῶν τυρῶν. Τὴν παροῦσαν ἐργασίαν, ἀνακοινωθεῖσαν εἰς τὸ Α' Παν-

ελληνιον Χημικὸν Συνέδριον, ἐξετάζουσιν δὲ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ὑγρασίας τοὺς μαλακοὺς τυροὺς κατὰ τὸν Ἀγορανομικὸν ἔλεγχον, οὐδὲν ὁλως κρίνουν οἱ κριταὶ μου, παραδεχόμενοι προφανῶς ὡς ὀρθὰς τὰς σημειουμένας εἰς αὐτὴν παρατηρήσεις μου.

10. Νέος τύπος οὐριομέτρου. Καὶ ἡ ἐργασία μου αὕτη ἀνακοινωθεῖσα εἰς τὸ Α΄ Πανελληνιον Χημικὸν Συνέδριον, ἰδοὺ κατὰ ποῖον διάφορον τρόπον κρίνεται εἰς τὰς δύο ἐκθέσεις : Εἰς τὴν προηγουμένην ἐκθεσιν ἀνεγράφετο : «Ὁ κ. Μακρῆς διὰ τῆς ἐργασίας του ταύτης προτείνει ἕνα νέον τύπον οὐριομέτρου διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς οὐρίας εἰς τὸ αἷμα καὶ τὰ οὖρα, ἐμφανίζοντα πλεονεκτήματά τινα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μέχρι σήμερον χρησιμοποιούμενα». Ἐς παραβληθῆ τῶρα καὶ ἡ παρούσα κρίσις : «Ὁ κ. Μακρῆς διὰ τῆς ἐργασίας του ταύτης προτείνει ἕνα νέον τύπον οὐριομέτρου, ὃ ὁποῖος κατὰ τὸν ὑποψήφιον, ἐμφανίζει πλεονεκτήματά τινα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μέχρι σήμερον χρησιμοποιούμενα». Οὐδὲν ὁλως γίνεται μνεῖα ὅτι τὸ οὐριόμετρον τοῦτο, κατόπιν βεβαίως τοῦ σχετικοῦ ἐλέγχου, ἐζήτησε παρ' ἐμοῦ διὰ τῆς ἀπὸ 13ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐπιστολῆς του νὰ ἐκμεταλλευθῆ ὁ ἐν Γερμανίᾳ βιομηχανικὸς οἶκος Δρ. H. Goeckel. Τοιαῦται ὅμως λεπτομέρειαι δὲν παραλείπονται προκειμένου περὶ τοῦ μεταλλογνώστου συνυποψηφίου μου κ. Ἡλ. Ἀναστασιάδου.

11. Φαινόμενά τινα ἑτερογενοῦς καταλύσεως τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου. Τὴν ἐργασίαν μου ταύτην, καίτοι εἶχον δημοσιεύσει ἀπὸ τοῦ 1933, σκοπίμως δὲν ὑπέβαλον κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ὑποψηφιότητός μου ὡς τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀνοργάνου Χημείας, καθ' ὅσον ἐπεθύμουν νὰ διαπιστώσω καλύτερον ἂν αἱ ἀναφερόμεναι ἐκ τῶν παρατηρήσεών μου σκέψεις μου ἦσαν ὀρθαί. Πράγματι τοῦτο ἔπραξα ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ καὶ προέβην μάλιστα καὶ εἰς τὴν ἀνατύπωσιν αὐτῆς, ἀφοῦ ἐγενόμην κάτοχος τῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἀφοῦ ἐπηκολούθησε διεξοδικὴ συζήτησις μετὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Georg M. Schwab. Εἰς τὴν κρίσιν τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀναγράφεται : «Τὸ περιεχόμενον τοῦ φυλλαδίου ἀποτελεῖ μίαν ἄκρως δυσνόητον καὶ ἀσαφῆ καὶ ἐν πολλοῖς παρανενομημένην ἐκθεσιν τῶν ἐννοιῶν τῆς ἑτερογενοῦς καταλύσεως. Ἡ ἐν αὐτῷ ἐπιχειρουμένη ἐρμηνεία διὰ φαινόμενά τινα διασπάσεως τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου ὑπὸ ἄλλων παρατηρηθέντα δὲν εἶναι ἄξια λόγου». Εἶναι ὄντως περίεργον πῶς δὲν ἐνόησα τὰς ἐννοίας τῆς ἑτερογενοῦς καταλύσεως, ἐφ' ὅσον μάλιστα δίδω καὶ τὸν ὀρισμὸν της καὶ

ἀναφέρω καὶ σχετικὰ κλασσικὰ παραδείγματα ἐκ τῆς βιβλιογραφίας. Ἐὰν τὸ περιεχόμενον εἶναι ἄκρως δυσνόητον διὰ τοὺς κριτὰς μου, τοῦτο δέον νὰ ἀποδοθῆ τοῦλάχιστον εἰς τὴν σπουδὴν ἀσφαλῶς μετὰ τῆς ὁποίας τὸ διεξῆλθον, ἐὰν συνέπεσε νὰ ἀναγνώσουν τοῦτο καὶ δὲν περιορίσθησαν εἰς τὴν περίληψιν μόνον τοῦ θέματος τούτου τὴν καταχωρισθεῖσαν εἰς τὸ ἔντυπον ὑπόμνημά μου. Ὡς δύνатаί τις νὰ ἀντιληφθῆ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀνατύπου τούτου, ἐρμηνεύω τὴν ὑπὸ τοῦ διαλύματος βασικοῦ ὀξεικοῦ μολύβδου προκαλουμένην διάσπασιν τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου ὡς σαφεῖς φαινόμενον ἐτερογενοῦς καταλύσεως, προκαλουμένης συνεπέα τῆς προσροφήσεως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς διαχύτου φάσεως τοῦ βασικοῦ ὀξειδίου τοῦ μολύβδου.

Τὴν ἐρμηνείαν τοῦ προκειμένου φαινομένου, τῆς ἀντιδράσεως δηλονότι τοῦ βασικοῦ ὀξεικοῦ μολύβδου μετὰ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου, μολονότι ἡ ἀντίδρασις αὕτη ἀπὸ πεντηκονταετίας περίπου εἶναι γνωστή, πρῶτος ἐγὼ ἔδωκα ἀπὸ τοῦ 1933. Ὡστε ἀκριβῆς μὲν εἶναι ὅτι ὑπὸ ἄλλων παρετηρήθη ἡ ἀντίδρασις, δὲν εἶναι ὅμως ἀκριβῆς ὅτι ἡ ἀναφερομένη ἀντίδρασις ἠρμηνεύθη ὑπὸ ἄλλων προγενεστέρως. Τώρα ἐὰν εἶναι ἄξια λόγου τὰ σημειούμενα ἢ ὄχι, διαπιστοῦται ἀπὸ τὴν σωρείαν τῶν ἐρευνητῶν τῶν ἀσχοληθέντων καὶ ἀσχολουμένων ἐπὶ τοῦ μηχανισμοῦ ἀναλόγου φύσεως ἀντιδράσεων τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου. Λυπηρὸν εἶναι βεβαίως ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐρευνηταὶ ματαιοπονοῦν, ἐνῶ θὰ ἠδύναντο νὰ ἀσχοληθοῦν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ ἄλλων σοβαρωτέρων ζητημάτων. Ἐὰν οἱ κριταὶ μου δὲν περιορίζοντο εἰς τὴν ἐσκεμμένην παρερμηνείαν τοῦ περιεχομένου τοῦ φυλλάδιου, τὸ ὁποῖον αὐτούσιον ἀσφαλῶς δὲν ἀνέγνωσαν, ἀλλ' ἐπεδίδοντο εἰς αὐστηρὰν καὶ δικαίαν κρίσιν, θὰ εἶχον ἀκόμη νὰ προσθέσουν ὅτι εἰς τὸ προκείμενον φυλλάδιον ὑποδεικνύεται καὶ νέα μέθοδος ἀπλουστάτου προσδιορισμοῦ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου ἀριμετρικῶς διὰ διαλύματος βασικοῦ ὀξεικοῦ μολύβδου τῇ βοηθείᾳ ἐνὸς οἰουδήποτε οὐριομέτρου. Ἡ ἀπλότης τοῦ προτεινομένου προσδιορισμοῦ τόσον εἰς τὰ ἀπαιτούμενα μέσα, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν του ἀποτελοῦν ἀξιόλογον βοήθημα διὰ ταχεῖς ἐλέγχους τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὕδρογόνου. Ἀλλὰ ἐλησμόνησα νὰ σημειώσω ὅτι τὸ 1936 κατὰ μῆνα Μάρτιον, ὅτε ἐπεσκέφθην τὸν καθηγητὴν κ. Καραγκούνην εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ἔθεσα ὑπ' ὄψιν του τὸ φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῶν Χημικῶν εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι καταχωρισμένον τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ ἐξήτησα τὴν κρίσιν του ἐπ' αὐτοῦ. Μετὰ διήμερον ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς συναντήσας τὸν κ. Καραγκούνην ἠρώτησα ἐὰν τοῦ ἐδόθη ὁ χρό-

νος λεπτομερέστερον νὰ ἐξετάσῃ τὸ δημοσίευσμά μου, ἔλαβον δὲ σχετικῶς τὴν ἀπάντησιν ὅτι εἶναι ὀρθὴ ἢ ἀποψίς μου, ἐφ' ὅσον ἀποδεικνύεται πειραματικῶς ὅτι ὄντως τὰ φαινόμενα λαμβάνουν χώραν ὡς ἀναγράφονται. Ἐποῦ λοιπὸν καὶ ἐκ τῆς βιβλιογραφίας τὴν ὁποίαν κατόπιν διεξῆλθον καὶ ἐκ τῶν πειραμάτων μου πιστοποιεῖται, ὅτι διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ ὑδρογόνου ἐπὶ διαλύματος βασικοῦ ὀξεικοῦ μολύβδου ἀποβάλλεται τελικῶς ὀξειδίου τοῦ μολύβδου κατόπιν τῶν μεσολαβουσῶν ὀξειδώσεων καὶ ἀναγωγῶν, εἶναι ἢ δὲν εἶναι ἑτερογενῆς ἢ κατάλυσις, ἀφοῦ λαμβάνει χώραν ἐπὶ τῆς διαχύτου φάσεως τοῦ ὀξειδίου τοῦ μολύβδου; Περιέργον δὲν εἶναι βεβαίως πῶς τότε ὁ κ. Καραγκούνης ἀνέγνωσε τὸ δημοσίευμα καὶ δὲν μοῦ εἶπεν ὅτι τὸ εὐρίσκει δυσνόητον καὶ ἀσαφές, καθ' ὅσον, ὡς διαπιστοῦται ἐκ τῶν δύο εἰσηγητικῶν ἐκθέσεων τὰς ὁποίας ἔχει ὑπογράψει δι' ἐμέ, αἱ ἐπιστημονικαὶ του πεποιθήσεις εἶναι ἐξηρημαίνονται ἀπὸ διαφόρους ἐκάστοτε παράγοντας καὶ ἰδίᾳ μάλιστα ὅταν πρόκειται νὰ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχασίν του, νὰ μοῦ δείξῃ τοῦτέστι «πῶς ἐκδικοῦνται οἱ Καραγκούνηδες». Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου σημείου θὰ ἐπανέλθωμεν.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις τῶν κριτῶν μου γίνεται ἀκόμη πλέον χαρακτηριστικὴ διὰ τὴν μείωσιν τὴν ὁποίαν διανοήθησαν νὰ ἐπιφέρουν εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον μου ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἶμαι ὁ μόνος ἐκ τῶν ἑξ ὑποψηφίων διὰ τὸν ὁποῖον οὐδὲ μνεῖαν κάμνουν περὶ τῶν δημοσιευμάτων του. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀποκτᾷ ἰδιαιτέραν σημασίαν, *ὅταν λάβῃ τις ὑπ' ὄψει διὰ τοῦ μεταλλογνώστου κ. Ἦλ. Ἀναστασιάδου, συνυποψηφίου μου, δὲν παραλείπεται νὰ γίνῃ μνεῖα καὶ ἄρθρον τινὸς ἀκόμη περὶ τοῦ ὁποίου ἢ σύνταξις τῶν Χημικῶν Χρονικῶν δὲν ἔχει εἰσέτι ἀποφασίσει ἐὰν εἶναι δημοσιεύσιμον ἢ ὄχι.* Καὶ ἐν τῷ συνόλω ὁ κ. Ἀναστασιάδης τέσσαρα μόνον ἄρθρα παρουσιάζει, καὶ ταῦτα ἀναφερόμενα εἰς τὴν μεταλλογραφίαν, μὴ ἔχοντα δηλαδὴ σχέσιν μὲ τὴν ἔδραν τῆς ὁποίας τὴν κατάληψιν τόσον ἐπιζήλωσ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἐπιζητεῖ καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ὁμοφώνως καὶ ἀνεπιφυλάκτως κατόπιν τῆς ἐπιμονῆς τοῦ κ. Καραγκούνη προτείνεται.

Ἐπειδὴ ἔχω ἀπόλυτον τὴν πεποιθῆσιν ὅτι καὶ ἡ Σὴ Φυσικομαθηματικὴ Σχολὴ δέον νὰ κρίνῃ ἂν δικαίως παραπονοῦμαι διὰ τὴν

ἄδικον ἐνέργειαν τῆς ἐπιτροπῆς, δίδω καὶ πάλιν ἐνταῦθα κατάλογον τῶν δημοσιευμάτων μου.

1) Στοιχεῖα Φωτογραφικῆς. Τεῦχος Α'. Ἡ φωτογραφικὴ συσκευὴ καὶ τὰ ἐξαρτήματα αὐτῆς. Ἐν Πειραιεῖ 1925, σχ. 16ον, σελ. 106.

2) Στοιχεῖα Φωτογραφικῆς. Τεῦχος Β'. Αἱ φωτογραφικαὶ μέθοδοι. Ἐν Πειραιεῖ 1926, σχ. 16ον, σελ. 142.

3) Φωτογραφικὸν Δελτίον. Μηνιαῖον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν τῆς φωτογραφικῆς καὶ τῶν γραφικῶν τεχνῶν. Ἐξεδόθη ἐν Πειραιεῖ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1928 μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1930. Φυλλάδια ἐν ὄλφ 15.

4) Ἡ βιολογικὴ σημασία τῶν ἀσβεστούχων ἀρτοσκευασμάτων. Ἐν Ἀθήναις 1934, τύποις Ταρουσοπούλου.

5) Τὰ μεταλλικὰ ὕδατα. Τὸ ἔργον τοῦτο ἔχει παραμείνει ἡμιτελὲς ἐκδοθέντων μόνον 3 τυπογραφικῶν φύλλων, εἰς τὰ ὅποια περιλαμβάνεται ἱστορικὴ ἀνασκόπησις, ὁ σχηματισμὸς τῶν μεταλλικῶν πηγῶν, ἡ παροχὴ αὐτῶν, ἡ ὑδρομάστευσις τῶν πηγῶν, τὰ συστατικὰ τῶν μεταλλικῶν πηγῶν κλπ.

6) Πλεῖστα ἄρθρα καταχωρισθέντα εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἔργα», «Χημικὰ Χρονικά», «Ἀρχεῖα τῆς Φαρμακευτικῆς» κλπ.

Ἰδιαιτέρως δεόν νὰ σημειωθῇ ὅτι ἀπὸ ἔτους, ὅτε ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τῆς Συντάξεως τῶν «Χημικῶν Χρονικῶν», καθιέρωσα τὴν καταχώρισιν πολλῶν περιλήψεων ἐργασιῶν ἐκ τοῦ ξένου τύπου. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν περιλήψεων τούτων συντάσσεται ὑπ' ἐμοῦ.

7) Συνεργασία εἰς τὸ Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη ἐπὶ ὅλων τῶν φωτογραφικῶν ἄρθρων, ὡς καὶ ἐπὶ πλείστων χημικῶν καὶ φαρμακευτικῶν ἄρθρων.

8) Συνεργασία εἰς τὴν Μεγάλην Ἑλληνικὴν Ἑγκυκλοπαιδεῖαν. Εἰς τὸ 24τομον τοῦτο ἔργον ἡ συνεργασία μου περιλαμβάνει πλείονας τῶν 50000 στίχων.

Ἀφῆνω ὅλα τὰ ἄλλα δημοσιεύματά μου διὰ τὰ ὅποια θὰ ἦτο συχωρητέον ἔστω καὶ ἂν ἀνεγράφοντο ἀπὸ τοὺς κριτὰς μου ἀπλῶς μὲ τὸν τίτλον των, φρονῶ ὅμως ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξαρθῇ ἡ συνεργασία μου εἰς τὴν Μεγάλην Ἑλληνικὴν Ἑγκυκλοπαιδεῖαν καὶ εἰς τὸ Ἑγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη, καθ' ὅσον ἡ συνεργασία μου εἰς τὰ δύο ταῦτα ἔργα ὑπερβαίνει τοὺς ἐξήκοντα χιλιάδας στίχων. Τοὺς τίτλους μόνον τῶν ἄρθρων αὐτῶν ἂν κατεχώριζον, θὰ ἀπητοῦντο πολλαὶ σελίδες. Τῶν ἄρθρων μάλιστα τούτων τὰ πλεῖστα εἶναι καθαρῶς χημικὰ, τινὰ δὲ ἐξ αὐτῶν θὰ ἠδύναντο νὰ ἀποτελέσουν καὶ μονογραφίας.

Ἡ συγγραφὴ ἄρθρων ἐπιστημονικῶν καὶ δὴ ὑπὸ τύπον ἐγκυκλοπαιδικὸν δὲν εἶναι τι τὸ εὐχερές, ἀλλ' ἀπαιτεῖ καὶ πλήρη κατοχὴν τοῦ θέματος καὶ μεθοδικότητα εἰς τὸ γράφειν.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Φαίνεται ὅτι τὸ ἐπιδιωχθὲν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν κριτῶν μου κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐπιστημονικῶν μου ἐργασιῶν καὶ τῆς καθόλου σταδιοδρομίας μου, ἢ προσπάθεια δηλονότι τῆς ἐκμηδενίσεως τοῦ ὅλου μέχρι σήμερον ἔργου μου, δὲν ὑπῆρξεν ὅσον θὰ ἐπεθύμουν οὗτοι ἀποτελεσματικὴ, ἐστράφη ὅθεν, ὡς εἶναι εὐνόητον, ἢ προσοχὴ των πρὸς τὴν βαρύτερα τὴν ὁποίαν ἐμφανίζει τὸ τελικὸν συμπέρασμα ἐκάστης κρίσεως. Τοῦτο ἐθεωρήθη ὅτι δέον νὰ ἀπεικονίζη διὰ τῶν πλέον ἐμφαντικῶν λέξεων καὶ φράσεων πλήρως τὴν μὴ ἱκανότητά μου διὰ τὴν προκηρυχθεῖσαν ἔδραν. Δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν διὰ τοὺς κριτάς μου τὸ γεγονός ὅτι καὶ καθ' ὄν ἀκόμη τρόπον ἐγένετο ἢ δι' ἐμὲ κρίσις δὲν δικαιολογεῖται τὸ συναγόμενον συμπέρασμα. Εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἱκανοποιηθῇ τὸ ἐνδιάθετον τῶν σκέψεων, τὰς ὁποίας εἶχον οἱ κριταὶ μου καὶ πρὶν ἀκόμη μὲ κρίνουν. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν γραφομένων μαρτυρεῖ αὐτὴ ἡ ἀπλῆ παραβολὴ τοῦ συμπεράσματος εἰς ὃ καταλήγει ἢ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ κ. Καραγκούνη κατὰ μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1939, τὴν ὁποίαν προσυπογράφουν καὶ οἱ προτείναντές με τότε ὡς ἱκανὸν διὰ τὴν τακτικὴν ἔδραν τῆς Ἀνοργάνου Χημείας καθηγηταὶ κ.κ. Ἐμμανουὴλ καὶ Γαλανός, πρὸς τὸ συμπέρασμα εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγει ἡ καθοδηγουμένη ὑπὸ τοῦ ἰδίου κ. Καραγκούνη παροῦσα κριτικὴ ἐπιτροπὴ. Τότε δὲν ἐλησμονεῖτο νὰ γίνῃ μνεῖα καὶ τῶν δημοσιευμάτων μου. Ἐν συμπεράσματι ἢ προγενεστέρα ἔκθεσις ἔγραφεν : «Ἀνασκοποῦντες τὸ ὅλον ἔργον τοῦ κ. Μακρῆ, παρατηροῦμεν ὅτι ἢ μέχρι σήμερον δρᾶσις του, παρὰ τὰς ἐπαγγελματικὰς ἐπιβαρύνσεις καὶ ἀσχολίας, δεικνύει τάσιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἔρευναν. Δαμβάνοντες ὁμως ὑπ' ὅσιν ὅτι ὁ ὑποψήφιος μέχρι σήμερον οὐδὲν δεῖγμα διδακτικῆς ἱκανότητος προσέφερεν, εὐρισκόμεθα ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ προτείνωμεν τοῦτον διὰ τὴν τακτικὴν ἔδραν τῆς Ἀνοργάνου Χημείας ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ». Ἐς παραβληθῇ τώρα καὶ ἡ κατακλείς τῆς παρούσης κρίσεως : «Ἐν συμπεράσματι ἐκ τῶν ἐργασιῶν του φαίνεται ὅτι ὁ κ. Μακρῆς ἐμφανίζει μὲν τάσιν πρὸς τὴν χημικὴν ἐπιστήμην, δὲν κατῴρθωσεν ὁμως εἰς τὸ διάστημα τῆς αὐτοδιδασχῆς του νὰ στραφῇ ἀποφουσι-

στικῶς πρὸς ὠρισμένον πεδῖον τῆς Χημικῆς Ἐπιστήμης. Αἱ πολλαπλαῖ αὐτοῦ ἀπόπειραι ὅπως ἐργασθῆ ἐπὶ δρογογνωστικοῦ, ἀναλυτικοῦ, φυσικοχημικοῦ, βρωματοχημικοῦ καὶ βιοχημικοῦ πεδίου δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἐπιτυχεῖς καὶ μαρτυροῦν τὴν ἔλλειψιν βαθυτέρας κατανοήσεως ἔστω καὶ ἐνὸς ἐκ τῶν ἀναφερομένων κλάδων. Ταῦτα λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν ἢ ἐπιτροπή, ὡς καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ κ. Μακρῆς οὐδὲν δεῖγμα διδακτικῆς ἱκανότητος μέχρι σήμερον προσέφερε, θεωρεῖ τὸν ὑποψήφιον οὐχὶ ἱκανὸν ὅπως καταλάβῃ τὴν θέσιν ἐπικουρικοῦ καθηγητοῦ παρὰ τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἀνοργάνου Χημείας. Δὲν θὰ ἤξιζεν ἐκτὸς τῆς παρατιθεμένης παραβολῆς καὶ ἀπάντησις ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω αἰτιάσεων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων δὲν κρίνομαι ἱκανὸς διὰ τὴν πρόκειμένην ἔδραν. Ἐπειδὴ ὅμως πλὴν τῶν δύο νέων κριτῶν ὁ ἴδιος ὁ κ. Καραγκούνης προσυπογράφει ἀμφοτέρας τὰς ἐκθέσεις, ὁ ὁποῖος μάλιστα κατὰ τὴν τότε κρίσιν *μοῦ εἶχε δηλώσει, ὅτι ἐὰν ὁ ὑφιστάμενος νόμος τοῦ τῷ ἐπέτρπε, θὰ μὲ προέτεινεν εὐχαρίστως διὰ ἐπικουρικὴν ἔδραν, τονίσας βραδύτερον καὶ παρουσῖα τρίτων, ὅτι τὴν πρότασιν αὐτὴν ἐπανέλαβε καὶ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Σχολῆς, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἐκλογή τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ*, θεωρῶ ὅτι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαντήσω. Ἐρωτῶ ὅθεν τὸν κ. Καραγκούνην, *πότε ἐκρινεν εἰλικρινῶς καὶ ἀμερολήπτως, κατὰ τὴν προγενεστέραν του κρίσιν ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν; Μήπως τότε δὲν εἶχεν ἀντιληφθῆ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς αὐτοδιδασχῆς μου δὲν κατώρθωσα νὰ στραφῶ ἀποφασιστικῶς πρὸς ὠρισμένον πεδῖον τῆς χημικῆς ἐπιστήμης καὶ ὅτι αἱ ἐπιστημονικαί μου ἐργασίαι ἀποτελοῦν πολλαπλᾶς ἀποπείρας ἐπὶ διαφόρων θεμάτων χημικῶν ἢ σχετιζομένων πρὸς τὴν χημείαν χωρὶς κἂν νὰ δυνηθῶ νὰ κατανοήσω βαθύτερον καὶ ἕνα ἔστω τῶν κλάδων μὲ τοὺς ὁποίους ἠσχολήθην; Εἶχεν ἄραγε ἀνάγκην καὶ τῆς συμβολῆς τοῦ κ. Καραντάση, ἀγνοοῦντος τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν καὶ μὴ δυναμένου συνεπῶς νὰ κατανοήσῃ τὰς εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτὴν δημοσιευθείσας ἐργασίας τῶν ὑποψηφίων, καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ὄργανικῆς Χημείας κ. Ζέρβα, μὴ εἰδικοῦ ἐν προκειμένῳ, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημερινὸν συμπέρασμα; Λυπούμαι εἰλικρινῶς διὰ τὸν κ. Καραγκούνην καὶ ἀσφαλῶς θὰ λυπηθῆ ὁμοίως καὶ ἡ Σχολὴ καὶ κάθε χημικὸς λαμβάνων γνῶσιν τῶν ἀνωτέρω, ἔστω καὶ ἂν ἀκόμη ὁ κριτῆς μου οὗτος δηλώσῃ ὅτι αἱ δευτέραι κρίσεις του εἶναι σφώτεραι. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀγνοήσῃ ἢ Σὴ Σχολὴ καὶ λεπτομερείας τινὰς ἀφορώσας ἐνδεχομένως τὴν παροῦσαν κρίσιν. Κατὰ τὴν προκήρυξιν τῶν ἐπικουρικῶν*

έδρων προσεκόμισα εἰς τὸν κ. Καραγκούνην τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν μου :

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ Ἰουλίου 1939

Καθηγητὴν κύριον Γ ε ώ ρ γ ι ο ν Κ α ρ α γ κ ο ύ ν η ν

Ε Ν Τ Α Υ Θ Α

Κύριε καθηγητά,

Κατὰ μῆνα Φεβρουάριον, ὅτε εἶχετε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ με καλέσητε πρὸς συζήτησιν ἐπὶ τινων σημείων ἀφορῶντων τὰς ἐργασίας μου, ἃς εἶχον ὑποβάλει ὡς ὑποψήφιος διὰ τὴν ἔδραν τῆς Ἀνωργάνου Χημείας, μοὶ ἐγνωρίσατε ὅτι ναὶ μὲν δὲν θὰ ἐτύγγανον ἀπὸ μέρους σας προτάσεως διὰ τὴν ἐν λόγῳ ἔδραν, ἀλλ' ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐκάμνετε πρότασιν δι' ἐμέ δι' ἐπικουρικὴν ἔδραν, ἐὰν ὁ τότε ὑφιστάμενος νόμος ἐπέτρεπε τοῦτο.

Τὴν πρότασίν σας ταύτην εἶχετε τὴν καλωσύνην νὰ με πληροφορήσητε ὅτι ἐπ' αὐτῆς ἐλάβετε κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς, ὅτε ἐγένετο ἡ ψηφοφορία ἢ ἀφορῶσα ἐμέ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνδεδειγμένων ὡς καταλλήλων διὰ τὴν ἔδραν τῆς Ἀνωργάνου Χημείας. Περιέργως ὅμως ὅτε εἶδον τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν λόγῳ συνεδριάσεως τῆς Σχολῆς, δὲν εἶδον ἀναγεγραμμένην τὴν εἰρημένην πρότασιν Ἐγῶν ἐνδεχομένως ἴσως διότι παρελείφθη, ἐφ' ὅσον ἡ συνεδρία ἐκείνη ἀφέωρα τὴν ἐκλογὴν τακτικῶς καθηγητοῦ.

Ἐπειδὴ, κύριε καθηγητά, ἡ ἐν λόγῳ πρότασις Ἐγῶν παρουσιάζει δι' ἐμέ ἰδιαιτέραν σκοπιμότητα, προκειμένου νὰ ὑποβάλω ἤδη ὑποψηφιότητα διὰ τὴν ἐπικουρικὴν ἔδραν τῆς Ἀνωργάνου Χημείας, θὰ παρεκάλουν Ἐγῶς, ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ μοὶ γνωρίσητε δι' ἐπιστολῆς σας, ἐὰν ὅπως ἢ πρότασις σας αὕτη δὲν κατεχωρίσθη εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Σχολῆς, δι' ὃν λόγον ἀνέφερον ἀνωτέρω.

Ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι θέλω τύχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπαντήσεώς σας, διατελῶ

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Ὁ κ. Καραγκούνης ἀναγνώσας τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολήν με παρεκάλει νὰ μὴ ἐπιμείνω νὰ ἔχω ἀπάντησιν, διότι, ὡς μοῦ ἐδήλωσε, ἡ ρηθεῖσα πρότασις ἐγένετο εἰς τὴν Σχολὴν, αὐτὸς ὅμως ὁ ἴδιος ἐζήτησε νὰ μὴ ἀναγραφῆ εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Σχολῆς, καθ' ὅσον δὲν ἐπεθύμει νὰ ἀναλάβῃ εὐθύνας διὰ ξένην πρὸς τὴν ἰδικήν του ἐπικουρικὴν ἔδραν. Μὲ τὴν δήλωσιν αὕτην μοῦ ἐπέστρεψεν ἐν ταυτῷ καὶ τὴν ἐπιστολήν. Διὰ λόγους ἠθικῆς τάξεως πλέον ἐνόμισα σκόπιμον νὰ ἀποστείλω τὴν ἐπιστολήν εἰς τὸν κ. Καραγκούνην ταχυδρομικῶς ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς, ἔχων τὴν γνώμην ὅτι ἐδικαιούμην μιᾶς οἰασδήποτε ἀπαντήσεως. Τὴν ἐπομένην τῆς λήψεως τῆς ἐπιστολῆς μου παρὰ τοῦ κ. Καραγκούνη ἐκλήθη παρ' αὐτοῦ τηλεφωνικῶς εἰς τὸ Ἐργαστήριόν του, ὅπου μοῦ ἐδήλωσε τὴν φορὰν αὕτην ὅτι τὴν ἀνωτέρω πρότασιν οὐδέποτε ἔκαμε δι' ἐμέ, καὶ μοῦ προσέθεσεν ὅτι ἡ ἐπιμονή μου αὕτη θὰ ἀποβῆ εἰς βάρος μου καὶ ὅτι ἀκόμη *θὰ μοῦ δείξῃ πῶς ἐκδικοῦνται οἱ Καραγκούνηδες*. Κατόπιν τούτων ἐτόνισα εἰς τὸν κ. καθηγητὴν, ὅτι δι' ἐμέ ἔχει σημασίαν μία οἰαδήποτε ἀπάντησις καὶ ἀπεχώρησα εὐχαριστήσας διὰ τὴν φιλόξενον ὑποδοχὴν ἧς ἔτυχον.

Τὸ γεγονός τοῦτο εἰς τὴν συνείδησίν μου φρονῶ ὅτι μόνον ἐμὲ δὲν βαρύνει.

Θὰ ἐπεθύμουν ὅμως ἀπὸ τοὺς ἐτέρους δύο κριτάς μου νὰ γνωρίζω ποίαν ἐννοοῦν αὐτοδιδασχὴν. *Μήπως ὡς αὐτοδιδασχὴ ἐρμηνεύεται ἡ ἀπόκτησις δύο πτυχίων καὶ τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος*, τὰ ὁποῖα μάλιστα ἐλήφθησαν κατόπιν κανονικῆς φοιτήσεως, ἀφοῦ ἐξετέλεσα ὅλας τὰς ἀσκήσεις καὶ τὰ φροντιστήριά μου καὶ δὴ δις εἰς τὴν Ἀναλυτικὴν Χημεῖαν καὶ ὑπέστην ὅλας τὰς τμηματικὰς πτυχιακὰς καὶ διδακτορικὰς ἐξετάσεις ; Αὐτοδιδασχὴ ἄραγε εἶναι καὶ ἡ παραμονὴ μου ὡς βοηθοῦ καὶ ἐπιμελητοῦ εἰς τὸ Φαρμακευτικὸν Χημεῖον, κατ' ἐκτίμησιν προσληφθέντος καὶ προαχθέντος ἐν αὐτῷ, ὑπὸ τὸν σεβαστόν μου καθηγητὴν κ. Ἐμμανουήλ ; Ἄλλ' ἀντιλαμβάνομαι ποίαν ἀσφαλῶς ἐννοοῦν αὐτοδιδασχὴν οἱ κριταὶ μου. Δὲν βαρύνουν φαίνεται εἰς τὴν συνείδησίν των οὔτε τὰ πτυχία, οὔτε τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἐργασία μου ὡς βοηθοῦ καὶ ἐπιμελητοῦ. Προφανῶς, ἐὰν εἶχον τὴν εὐτυχίαν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν νὰ εὐρίσκωμαι εἰς πανεπιστημιακὸν ἐργαστήριον ἢ καὶ ἰδιωτικὸν ἀκόμη ἄλλο ἐργαστήριον, πάντως μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ ἐκτελῶ καθ' ὑπόδειξιν καὶ καθοδήγησιν μὴ Ἑλληνοσ καθηγητοῦ ἐπιστημονικὰς ἐργασίας, θὰ ἐκρινόμην πλέον ὡς βασικῶς καθηρισμένος. Μήπως τοῦτο ἄραγε δὲν διαπιστοῦται ἐκ σχετικῆς περικοπῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν σελ. 19 τοῦ δακτυλογραφημένου ἀντιτύπου τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως προκειμένου περὶ συνυποψηφίου μας ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐπαξίως ἐργαζομένου ὡς ἐπιμελητοῦ, δι' ὃν ἀναφέρεται ὅτι τὴν μακρὰν του ἐργασίαν πολλάκις δὲν κατώρθωσεν ἐπαρκῶς νὰ ἐκμεταλλευθῆ ἰσχυρῶς τῆς γλισχρότητος τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διέθετεν ;

Πῶς ἐπίσης ἐννοοῦν οἱ κριταὶ μου ὅτι δὲν ἐστράφην ἀποφασιστικῶς πρὸς ὠρισμένον πεδῖον τῆς Χημικῆς Ἐπιστήμης ; Τοῦτο ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἐγράφετο ἐὰν εἶχε δεόντως μελετηθῆ καὶ κατανοηθῆ ὑπ' αὐτῶν τὸ περιεχόμενον τῶν ἐργασιῶν μου. Διότι ἐκτὸς τῆς διδακτορικῆς μου διατριβῆς, ἀναφερομένης εἰς ὁρογγνωστικὸν φυτοχημικὸν θέμα, ὅλαι σχεδὸν αἱ ἄλλαι ἐργασίαι μου ἀφοροῦν τὸ πεδῖον τῆς ἀνοργάνου χημείας ἐν τῇ ἐφαρμογῇ της ἰδίᾳ εἰς τὴν ἀναλυτικὴν χημεῖαν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν ἀναλυτικὴν χημεῖαν συναντῶνται καὶ συμβάλλουν καὶ ἐξαρτῶνται ἅπαντες οἱ χημικοὶ κλάδοι, ὃ δὲ ἀναλυτικὸς χημικὸς ἔχει ἀνάγκην εὐρυτάτης ἐγκυκλοπαιδικῆς χημικῆς μορφώσεως. Ἐὰν καὶ οἱ κριταὶ μου ἔδιδον τὴν δέουσαν προσοχὴν ὅχι μόνον εἰς ἐνὸς ὑποψηφίου τὰς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν, ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἐκοπίαζον νὰ εὕρουν τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν ἀναλυτικὴν χημεῖαν μιᾶς ἐκάστης τῶν ἐργασιῶν μου. Ἄλλὰ καὶ ἄλλα ἀκόμη γεγονότα μαρτυροῦν ὅτι αἱ κρίσεις δὲν ὑπῆρ-

ξαν δίκαιαι καὶ ἐπιστημονικαί. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κρίσεως ἐπεσκέφθην τὸν καθηγητὴν κ. Ζέρβαν, ὡς εἶθισται νὰ πράττουν οἱ ὑποψήφιοι, οὗτος δὲ μοῦ ἀνεκοίνωσεν ὅτι αἱ ἐργασίαι μου δὲν παρουσιάζονται ἔχουσαι ἔξαιρετικὴν σημασίαν. Εἰς ἐρώτησίν μου ἂν τοῦ εἶχε δοθῆ ὁ καιρὸς νὰ μελετήσῃ πλήρως αὐτὰς ἢ τοῦλάχιστον τὸ ὑπόμνημά μου, ὁ κ. καθηγητὴς μοὶ ἀπήντησεν, ὅτι δὲν τοῦ εἶχε δοθῆ καιρὸς νὰ τὰς μελετήσῃ πλήρως, ἀλλ' ὅτι ἔκρινεν ἕξ ὅσων προχείρως εἶχεν ἀναγνώσει. Τὸν κ. Καραντάσην μόνον ἀφοῦ ἐπεδόθη εἰς τὴν γραμματείαν τῆς Σχολῆς ἢ κρίσις ἐπέτυχον νὰ ἴδω, παρὰ τὰς ἐπιμόνους προσπαθείας μου. Ἡ εἴσοδος εἰς τὸ Ἐργαστήριον τῆς Ἀνοργάνου Χημείας ἦτο ἀπηγορευμένη αὐστηρῶς εἰς πάντας τοὺς ὑποψηφίους, ἔξαιρέσει τοῦ μεταλλογνώστου συνυποψηφίου μας, τὸν ὁποῖον ἐκάστοτε συνήντων ἐν αὐτῷ.

ΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ κ. ΗΛ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Ἄλλὰ διὰ νὰ μὴ θεωρηθῆ ἔστω καὶ τὸ παράπαν ὅτι ἡ παρούσα ἔχει ἀδικαιολόγητον ἀπ' ἀρχῆς τὴν τάσιν τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ μόνου προκριθέντος ἐκ τῶν ἕξ συνυποψηφίων μου, ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προβῶ καὶ εἰς σύντομον ἔστω ἀνάλυσιν τῆς σταδιοδρομίας καὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ κ. Ἡλία Ἀναστασιάδου καὶ νὰ καταδείξω πόσον μεροληπτικῶς ἐκρίθη οὗτος ἔναντι τῶν λοιπῶν ὑποψηφίων διὰ τὴν προκειμένην ἐπικουρικὴν ἔδραν. Ὁ κ. Ἀναστασιάδης, ὡς συνάγεται ἕξ αὐτῆς ταύτης τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως, ἔλαβε μὲν τὸ 1926 πτυχίον χημικοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐγκατέλειψε πᾶσαν πρὸς τὴν χημείαν σχέσιν ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς μεταλλογνωσίας. Οὕτω διὰ τὸ διδακτορικόν του δίπλωμα ἐργάσθη εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Μετάλλων τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ Charlottenburg καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπεδόθη εἰς ἐπαγγελματικὰς κυρίως μεταλλογνωστικὰς ἐργασίας (ἐπεξεργασία διαφόρων γνωμοδοτήσεων εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Μετάλλων, ἐργασία αὐτοῦ εἰς τὸ Μεταλλοχημεῖον τῆς Una Welding τοῦ Cleveland, ἀνεπιτυχῆς προσπάθεια αὐτοῦ ὅπως ἐργασθῆ εἰς τὸ Χυτήριον τοῦ Ναυστάθμου τοῦ Β. Ναυτικοῦ καὶ περὶ τῆς ὁποίας, ὡς εἶκός, δὲν γίνεται μεία εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν). Ἡ μόνη περίοδος, καθ' ἣν ἔδοκίμασε νὰ ἐργασθῆ ὡς χημικὸς εἶναι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1935 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1936, ὁπότε προσελήφθη εἰς τὴν Χημικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργ. Ἀεροπορίας, παρ' ἧς ὅμως ἀπελύθη διὰ λόγους ἀνικανότητος. Ὑπὸ τῆς εἰσηγητικῆς ἐπιτροπῆς ἢ ἐνασχόλησις τοῦ κ. Ἀναστασιάδου εἰς τὴν ἐφηρμοσμένην

μεταλλογραφίαν θεωρεῖται ὡς λίαν ἐπιτυχῆς ἐνασχόλησις ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Ἀνοργάνου Χημείας, ἐνῶ διὰ τὸν συνυποψήφιόν μας κ. Δεληγιάννην ἢ ἐνασχόλησις καὶ ἐπὶ θεμάτων βιομηχανικῆς φύσεως, καὶ μάλιστα λίαν ἐπιτυχῶς, πρὸς τὴν ἄλλην του καθαρὰν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὰ Ἐργαστήρια τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου, θεωρεῖται ὡς ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὴν καθαρὰν ἐπιστημονικὴν ἐνασχόλησιν περὶ τὴν Ἀνόργανον Χημείαν. Τὰ συμπεράσματα ἐν προκειμένῳ ἀφήνονται εἰς τὴν κρίσιν τῆς Σῆς Σχολῆς διὰ νὰ κρίνη τὸ δίκαιον καὶ ἀμερόληπτον τῶν ἀνωτέρω κρίσεων. Τῶν πράξεων ὅμως τούτων ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην φέρει ὁ καθηγητῆς κ. Καραγκούνης, καθ' ὅσον ὁ κ. Καραντάσης δύναται νὰ ἀπαλλαγῇ λόγῳ ἐλαφρυντικῶν, ὡς ἀγνοῶν τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν καὶ μὴ δυνάμενος συνεπῶς νὰ κρίνη δημοσιεύματα γερμανιστὶ γραφέντα, ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Ζέρβας δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπεύθυνος λόγῳ ἐλλείψεως εἰδικότητος. *Χαρακτηριστικὸν τοῦ παρὰ ποίου συνετάχθη ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι τὸ πολύτομον γαλλικὸν σύγγραμμα τοῦ Pascal ἀναφέρεται ὡς γερμανικόν: *Chemie mi-nerale von Pascal* (σ. 4 τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως). Ἀλλὰ μήπως μόνον διὰ τὸν κ. Δεληγιάννην κακοποιεῖται ἡ ἀλήθεια; Καὶ τίς τῶν ὑποψηφίων μένει ἀλώβητος ἐξαιρέσει τοῦ κ. Ἀναστασιάδου;*

Ἄς ἴδωμεν ὅμως καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τοῦ κ. Ἀναστασιάδου, αἵτινες κρίνονται κατὰ τόσον διάφορον τρόπον ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῶν λοιπῶν ὑποψηφίων καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀνάλυσις εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσιν καταλαμβάνει τὸ πέμπτον αὐτῆς περίπου, ἤτοι ἕξ ἐν συνόλῳ σελίδας, παρὰ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν των. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ὑποψηφίου τούτου ἀναφέρεται ὁ τίτλος τῆς ἐργασίας ὡς ἐδημοσιεύθη γερμανιστὶ καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ μετάφρασις τούτου, ἐνῶ δι' οὐδένα τῶν λοιπῶν ὑποψηφίων γίνεται τοῦτο. Τῶν λοιπῶν ὑποψηφίων αἱ ἐργασίαι ἀναγράφονται ἢ μὲ τὸν ξένον τίτλον ἢ ἐν μεταφράσει. Φαίνεται ὅμως ὅτι διὰ τὸν κ. Ἀναστασιάδην ἔπρεπεν ἢ ἐντύπωσις νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρα, ἐπειδὴ δέ, παρ' ὅλους τοὺς πλατυασμοὺς καὶ τὰς ἐπαναλήψεις ποὺ γίνονται εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ὁ καταλαμβανόμενος χῶρος δὲν εἶναι ὅσος θὰ ἐπεθύμει ἢ ἐπιτροπή, γίνεται καὶ ἡ προμνησθεῖσα προσαύξησις, εἰς βάρος τοῦ διατεθέντος διὰ τοὺς λοιποὺς ὑποψηφίους χώρου.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ κ. Ἀναστασιάδου αἱ ἀναλυόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν. Ἐκ τούτων αἱ ἐργασίαι 1 - 3 ἐγένοντο

τῆ ὑποδείξει καὶ καθοδηγήσει τοῦ καθηγητοῦ κ. Guertler καὶ μάλιστα ἡ πρώτη ἀφορᾷ διδακτορικὴν διατριβὴν τοῦ ὑποψηφίου. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ὁ κ. Καραγκούνης, συμφωνούντων καὶ τῶν ἄλλων δύο μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, ὄχι μόνον δὲν ἀναφέρει ὅτι αὐταὶ δὲν ἐξετελέσθησαν κατ' ἐκλογὴν καὶ πρωτοβουλίαν τοῦ ὑποψηφίου, ὡς γίνεται διὰ τὰς ἐργασίας ἄλλου ὑποψηφίου, τοῦ ὁποίου μάλιστα δύο ἐργασίαι συνεχωνεύθησαν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἰς μίαν, ἀλλὰ καταβάλλει κάθε προσπάθειαν πῶς νὰ ἐξάρη τὸ περιεχόμενον τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν. Δέον δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ πρωτοτυπία τῶν ἐργασιῶν 1 καὶ 2 ἔγκειται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μετρήσεων ἐκτελεσθεισῶν καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐρευνητῶν μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὑπὸ τοῦ ὑποψηφίου ἐχρησιμοποιήθησαν καθαρότερα μέταλλα. Εἰς τὴν διδακτορικὴν ὁμως ἐργασίαν τοῦ κ. Δηληγιάννη, τῆς ὁποίας προφανῶς τὸ περιεχόμενον δὲν κατενόησεν ἡ ἐπιτροπὴ, σημειοῦται ὅτι ἡ πρωτοτυπία ἔγκειται εἰς τὴν χρησιμοποίησιν πολὺ καθαρῶν οὐσιῶν κλπ. Ἄλλὰ καὶ ἡ τρίτη ἐργασία τοῦ κ. Ἀναστασιάδου, ἐν συνεργασίᾳ γενομένη, ὡς ἐλέχθη, μὲ τὸν καθηγητὴν κ. Guertler, δὲν ἐμφανίζει πρωτοτυπίαν μείζονα τῶν πρώτων.

Ἡ 4η ἐργασία τοῦ κ. Ἀναστασιάδου, ἀφορῶσα τὴν ἐξέτασιν ἑλληνικοῦ κρατερώματος πρὸ 2400 ἐτῶν, ἐὰν εἶχεν ὑποβληθῆ ὑπὸ ἐνὸς ἄλλου ὑποψηφίου, ἦθελε χαρακτηρισθῆ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς ὡς μὴ ἀξία λόγου συνήθης μεταλλογραφικῆ ἐξέτασις κρατερώματος. Ἡ ἐπιτροπὴ ὁμως εἰσέρχεται εἰς τὴν ἀνάλυσίν της καὶ ἐπεκτείνεται ἐπ' αὐτῆς.

Αἱ ἐργασίαι 5 καὶ 6 τοῦ κ. Ἀναστασιάδου ἀφοροῦν μεθόδους ἠλεκτροσυγκολλήσεως τοῦ ἀργιλίου καὶ ὑδροναλίου, δὲν ἀποτελοῦν δὲ ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας, ἀλλὰ τεχνικὰς ἐφαρμογὰς. Ἐὰν ἄλλος τις τῶν ὑποψηφίων εἶχεν ὑποβάλει τὰς ἐργασίας αὐτὰς πρὸς κρίσιν, εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ, ὅπως ἀναρμοδίᾳ μάλιστα ἐν προκειμένῳ, δὲν θὰ προέβαινε κἄν εἰς τὴν κρίσιν αὐτῶν. Διότι εἶναι γνωσταὶ αἱ ἀντιλήψεις καὶ τῶν τριῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι ἡ Χημικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου δὲν εἶναι τεχνικὴ Σχολή.

Ἡ 7η τέλος ἐργασία τοῦ ὑποψηφίου ἀφορᾷ τὴν μελέτην τῆς διαβρώσεως τοῦ ἀργιλίου καὶ τοῦ ὑδροναλίου. Παρὰ τὰς προσπάθειάς τῆς ἐπιτροπῆς νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς ἐπ' αὐτῆς κρίσεις καὶ τὰ συμπεράσματα, ἡ ἐργασία αὕτη ἀφορᾷ μεταλλογραφικὰς παρατηρήσεις καὶ δὲν εἶναι βεβαίως ἐκείνη διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνοιχθοῦν αἱ πύλαι τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὴν καθηγητικὴν ἔδραν, ἀφοῦ καὶ ὅταν ὑπεβλήθη αὐτὴ μετὰ τῶν ἄλλων ἐργασιῶν τοῦ ὑποψηφίου εἰς τὴν Σχολὴν

διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ κατεχομένου ὑπ' αὐτοῦ σήμερον τίτλου τοῦ ὑψηγοῦ τῆς Μεταλλογνωσίας, εἶναι γνωσταὶ αἱ ἀντιρροήσεις αἰτινες διετυπώθησαν διὰ τὸν ὑποψήφιον.

Πρέπει ὅμως νὰ τονισθῇ ὅτι ὅλαι αἱ ἀνωτέρω ἐργασίαι του ἐκρίθησαν τότε διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸν τίτλον τοῦ ὑψηγοῦ. **Ἐκιοτε οὐδεμίαν νεωτέραν ἐργασίαν παρουσίασεν**, ἔστω καὶ μεταλλογραφικὴν. Βάσει ποίων ὄθεν νεωτέρων στοιχείων κρίνεται ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους ἱκανὸς διὰ νὰ μεταπηδήσῃ ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ ὑψηγοῦ τῆς Μεταλλογνωσίας εἰς τὴν καθηγητικὴν ἔδραν, καὶ δὴ τῆς Ἀνοργάνου Χημείας ;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ὁμολογῶ ὅτι δι' ἐμὲ θὰ ἦτο λίαν ἱκανοποιητικὴ καὶ ὡς χημικοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑποψηφίου ἀκόμη, ἡ ὑπόδειξις διὰ τὴν προκειμένην ἐπικουρικὴν ἔδραν τοῦ καταλληλοτέρου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱκανωτέρου νὰ καταλάβῃ ταύτην. **Τὸ γεγονός δμως τῆς ὑποδείξεως ἀνεπιφυλάκτως καὶ κατὰ προτίμησιν, ὁμοφωνούσης τῆς ἐπιτροπῆς, εἰδικοῦ μεταλλογνώστου, ὅστις, ὡς ἀναφέρεται καὶ ἐν τῇ πρὸς τὴν Σχολὴν αἰτήσει του, ἐξήτησε καὶ ἐξελέγη ὑψηγοτῆς τοῦ ἰδίου μαθήματος τῆς μεταλλογνωσίας καὶ ὁ ὁποῖος καὶ ὡς χημικὸς εἰς τὴν χημικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου Ἀεροπορίας ἐπέδειξεν ἀνικανότητα, ἀπολυθεὶς τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1936, ὅχι μόνον ἀποκαρδιωτικὴ εἶναι, ἀλλὰ θὰ πρέπη νὰ δώσῃ ἀφορμὴν καὶ εἰς σοβαρωτέρας σκέψεις διὰ τὸ μέλλον τῆς Χημικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου.** Ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ εἶναι, ἄξιον ἀπορίας ποῦ εὐρίσκει διὰ τὸν συνυποψήφιόν μου τοῦτον ὅτι εἶναι κάτοχος τοῦ πεδίου τῆς Ἀνοργάνου Χημείας. **Αἱ εὐάριθμοι πρωτότυποι ἐργασίαι καὶ τὰ ἐλάχιστα δημοσιεύματά του, ἀνάγονται ὅλα εἰς τὴν μεταλλογνωσίαν, ἢ δὲ ἐργασία του ὡς χημικοῦ δὲν ὑπῆρξεν ἐπιτυχῆς. Πόθεν λοιπὸν ἀρύεται ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι ὁ ὑποψήφιος οὗτος εἶναι κάτοχος τοῦ πεδίου τῆς Ἀνοργάνου Χημείας ;** Ἄλλ' ἡ ἐπιτροπὴ χωροῦσα περαιτέρω εὐρίσκει ὅτι ὁ κ. Ἀναστασιάδης κέκτηται ἀρίστην διδακτικὴν ἱκανότητα, ὡς εἶχε τὴν εὐκαιρίαν, γράφει, νὰ διαπιστώσῃ ἀπὸ τὴν εὐδόκιμον δρᾶσιν του ὡς ὑψηγοῦ τῆς Ἀνοργάνου Χημείας. **ΑΛΛΑ ΑΓΝΟΕΙ ΑΡΑΓΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΟΤΙ ΜΟΝΟΝ ΤΗΣ ΑΝΟΡΓΑΝΟΥ ΧΗΜΕΙΑΣ ΥΨΗΓΗΤΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΥΤΕ ΠΟΤΕ ΥΠΗΡΞΕΝ Ο κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ, ΑΛΛΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΟΓΝΩ-**

ΣΙΑΣ, Η ΜΗΠΩΣ ΕΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΩ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΤΑΙ ΣΥ-
ΣΚΟΤΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ; Θὰ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζω πότε
ἐγένετο καὶ ἐνώπιον τίνων φοιτητῶν ἢ ἀναφερομένη ἐπιτυχῆς αὐτῆ
διδασκαλία. Ἐκτὸς ἐὰν ὁ κ. Ἀναστασιάδης ἐδίδασκε κατ' οἶκον.

Ἡ ἰδική μου διδακτικὴ ἱκανότης, καίτοι πιστοποιουμένη παρὰ
τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἐμμανουήλ, βεβαιοῦντος ὅτι ἐδίδαξα ἀναλυτικὴν χη-
μείαν, ὄχι μόνον δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐκθέσει, ἀλλὰ τούναντίον καὶ εἰς
τὴν προγενεστέραν κρίσιν δὲν ἀναγνωρίζεται. Τὸ γεγονός τοῦτο δὲν δύνα-
ταί τις νὰ ἐξηγηθῆσθαι ἄλλως ἢ θεωρῶν ὡς πλαστὸν τὸ καταχωριζόμενον εἰς
τὸ ὑπόμνημά μου πιστοποιητικὸν ἢ παραδεχόμενος ὅτι ὁ καθηγητὴς κ.
Ἐμμανουήλ ψευδῶς ἐπιστοποίησεν ἢ τέλος φρονῶν ὅτι ἡ φροντιστη-
ριακὴ διδασκαλία, ἢ ὁποία προϋποθέτει καὶ μείζονα κατάρτισιν καὶ
περισσότεραν λεπτολόγησιν τῶν ἀναπτυσσομένων θεμάτων, δὲν εἶναι
τῆς ἀρεσκείας τῶν κ.κ. καθηγητῶν. Διὰ τοῦ τρόπου ὅμως τούτου ἡ
κρίσις γίνεται μὲ δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά. Τί πρέπει νὰ πιστεύ-
σωμεν ἐν προκειμένῳ ;

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐμονογραφεῖτο ὑπὸ τῆς κριτικῆς
ἐπιτροπῆς ἢ συνταχθεῖσα, ὡς ἄνω ἐξετέθη, ἐκθεσις, ἀναμφισβη-
τήτως δὲν ἐξῆλθον μειωμένοι ἐπιστημονικῶς ὅσοι δὲν ἐκρίθησαν
ἱκανοὶ διὰ τὴν ἐπικουρικὴν ἔδραν τῆς Ἀνοργάνου Χημείας, ἀλλ'
αὐτοὶ οἱ κ. κ. Καραγκούνης, Καραντάσης καὶ Ζέρβας. Διότι τὸ
ἔργον των εἶναι ἔργον, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον μαρτυρεῖ τὴν ἔλλειψιν
ἐπιστημονικῆς, συστηματικῆς, ἐνδελεχοῦς, εὐσυνειδήτου καὶ εἰλι-
κρινοῦς σκέψεως καὶ κρίσεως, ἀλλὰ συγχρόνως διαγράφει καὶ τὴν
ἔλλειψιν θετικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πρωτανεύη εἰς
τοὺς διακονοῦντας θετικὰς ἐπιστήμας, ὡς ἡ Χημεία.

Ἐχω τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἡ Σὴ Φυσικομαθηματικὴ Σχολὴ
ἐν τῇ ὀλομελείᾳ τῆς θὰ κρίνῃ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῆς ταύτης τῆς
Χημικῆς Ἐπιστήμης τοῦ τόπου μας, κατὰ τρόπον ὥστε ἡ ἀπόφα-
σις αὐτῆς νὰ ἀπηχῆσθαι εὐνοϊκῶς εἰς τὸ κοινὸν αἶσθημα τῶν χη-
μικῶν τῆς Ἑλλάδος.